

Lesarabrøv

Lítil rættleiðing

Tað tykist vera so, at tá ið talan er um fakfeløg og teirra virksemsi, so nýtist einum ikki at taka tað so tungt við sannleikanum. Í øllum førum ikki, um ein er arbeiðsgevari ella umboð arbeiðsgevarans. Ti tað sum varð framborið í sendingini Dagur og Vika í sjónvarpinum seinasta hóskeveld um fakfeløg og hóskeveld var í øllum førum ikki eftirfarandi.

Sagan er í stuttum henda: Í 1989 setti landsstýrið nevnd at gera álit um arbeiðsrætt. Í hesa nevnd vóru settir trý juristar, og hesir gjørdu tað megnar avrik at umseta donsku lógina um arbeiðsrætt nærum orð fyrri orð. Teir tímdu enná ikki at snøgga lógina so frægt til føroysk víðurskipti, at teir tóku hædd fyrri, at føroysk fakfeløg eru sjálvstøðug fakfeløg og ikki skipað í nakran landsfelagsskap. Hetta er jú sagan um tokferðslu í Føroyum einaferð enn.

Fyri at geva lógararbeiðnum ein farra av demokratiskari skræðu, sendi landsstýrið hetta hessini álit, sum nevndin hevði gjørt, til fakfeløginu til ummælis.

Og fakfeløginu svaraðu, herundir eisini Starvsmannafelagið, og sendu síni ummæli, men seinni fingi vit so prógv fyrri, at landsins politikarar og embætismenn ikki góvu sær stórvægis far um hesi svar, men høvdu lagt tey at kalla ólisin til viks!

Hetta kann vera grundin til, at ein av landsins hægsta embætismennum mistók seg í sjónvarpssendingini hóskeveldið.

Nú er virðingin fyrri fakfeløgnum gjøgnumgangandi lítil. Og hann tú ikki virðir, honum lurtar tú jú ikki ordiliga eftir. Og har er embætismaðurin í landsstýrinum onki undantak.

Fakfeløginu hava ongan tíð verið ímóti »hóvuðsavtalam«. Tað, sum feløgini hava verið ímóti, er avólaðum, umsettum donskum hóvuðsavtalam, sum ikki hóska til føroysk víðurskipti og sum teir í Danmark nú eru í ferð við at broyta. Fakfeløginu hava eisini sagt, at tey vilja ikki hava ein dansk arbeiðsrætt, men heldur vilja hava ein føroyskan. Landsstýrið og arbeiðsgevararnir vildu (og vilja?) hava dansk reglur og dansk arbeiðsrætt, og teir um tað. Tað ynskið skulu teir sleppa at hava. Men harfyri skulu teir ikki leggja fakfeløgnum orð í munin. Fakfeløginu eru ment at tala sínar sakir (enn vónandi).

Ti henda lítil rættleiðingin.

Tað er óreingiligt faktum, at Starvsmannafelagið í teirri tíðini, tá ið eg var formaður, fegið vildi hava eina hóvuðsavtalu, og í brævi dagf. 14. februar 1990 til landsstýrið og til lønardeildina heitir felagið á landsstýrið um at byrja samráðingar um eina slíka beinanvegin.

Í brævinum, sum var aftursvar til omanfyri nevnda álit um arbeiðsrætt, skrivur felagið m.a.:

»Nevnd felagsins kann sjálvandi taka undir við, at tá ið sáttmáli er undirskrivaður, so skuldi lítil orsök verið til at partarnir í sáttmálaskeiðnum lýsa verkfall ella verkban i móti hvørjum øðrum. Men vit eru eisini vitandi um, at brot á sáttmálan í verandi støðu kann føra til verkfall ella verkban i móti hvørjum øðrum.

Men vit eru eisini vitandi um, at brot á sáttmálan í verandi støðu kann føra til verkfall ella verkban i móti hvørjum øðrum. Men vit eru eisini vitandi um, at brot á sáttmálan í verandi støðu kann føra til verkfall ella verkban i móti hvørjum øðrum.

uppskyoyti til verandi sáttmála, sum skal snúgvá seg um eina mannagongd, sum skal fylgjast, tá ið annar parturin metir sáttmálan brotnan.

Vit kundu hugsað okkum, at partarnir ásannaðu felags áhuga í, at sáttmálin verður hildin, og at partarnir binda seg til at royna at forða fyrri, at brot á sáttmálan skal føra til arbeiðsstøð. Talan kundi mgl. verið um, at partarnir t.d. greitt lýsa vanda málini, áðrenn fráboðað verkfall kann verða sett í verk. Ein treyt skuldi verið, at skipaðar semingsroyndir skulu vera loknar, og at partarnir um teir kunnu semjast um hetta kanska heldur royna ósemjuna í nevnd ella gerðarrætti osfr. Aðaltátturin skuldi ikki verið verkfallsbann, men skipað samstarvstíð.

Hesi vóru orðini, og eru tey mær kunnugt enn ósvarað. Og hetta er jú beint mótsætt, sum embætismaðurin upplýsti í sjónvarpinum: at fakfeløginu ikki vildu hoyra um hóvuðsavtalu. Brævið leggur upp til samstarv og samráðingar, men tað ósvarað. Og hetta er jú beint mótsætt, sum embætismaðurin upplýsti í sjónvarpinum: at fakfeløginu ikki vildu hoyra um hóvuðsavtalu. Brævið leggur upp til samstarv og samráðingar, men tað ósvarað. Og hetta er jú beint mótsætt, sum embætismaðurin upplýsti í sjónvarpinum: at fakfeløginu ikki vildu hoyra um hóvuðsavtalu.

Brævið leggur upp til samstarv og samráðingar, men tað ósvarað. Og hetta er jú beint mótsætt, sum embætismaðurin upplýsti í sjónvarpinum: at fakfeløginu ikki vildu hoyra um hóvuðsavtalu.

Nú rópa menn um samanhald, um at taka arbeiðsfólkið við í avgerðir fyrri at økja um kappingarferið osfr. Ja, gomorin, nú er nakað seint, hinir gomlu.

Vanligt er í krepputíðum at heita á allar góðar kreftir um at standa saman og geva sitt ikast til at loysa kreppuna. Men so

leiðis er ikki her á landi. Her skal armóðin sleppa at blóma fyrri at nakrar fáar familjur í Føroyum skulu kunna sleppa at varðveita síni framhjárættindi. Og tí er heldur ikki brúk fyrri teimum demokratiskum kreftunum, t.d. fakfeløgnum, at vera við til at peika á nýggjar leiðir. Nei, nú er meira brúk fyrri syndabukkum, t.d. fjálast skal út yvir grovu misgerðirnar, sum framar eru hesi seinastu nógvu árin. Her hugsu eg ikki minst um tær stóru almennu og privatu ilógurnar, og skattaspekulationina í hesum sambandi.

Eg undrist bara á, hvat javnaðarflokkurin og oddamaður floksins, Atli Dam, vinnur við tí politikki og teimum atgerðum, sum rúka so langan veg av gemenum fakfelagshatri. Onkustaðnis fjarir vinningurin seg, men eg dugi bara ikki at i-mynda mær, hvat slag hesin vinningur er, og hvussu hann er skikkaður.

At enda fari eg at gera vart við, at eg tibetur ikki eri so býttur, at eg hevði roknað við, at landsstýrið fór at loypa á leistum fyrri Starvsmannafelagnum, bara tí at vit hava sent tí eitt bræv. Viljin var nú einaferð ikki til staðar, hvørki tann politiski ella annar vilji, og tí er støðan soleiðis, sum hon er í dag.

Einasta ætlan mín við hesum lesarabrævi var at koma við eini stuttari rættleiðing, so at ósannindini í Degi og Viku hóskeveldið ikki skuldu standa ósvarað.

Erhard Jacobsen

Høgrabylgjan í Føroyum

Í oddagrein í Sosialinum týsdagin 19. nov. varð ávarað um eina vanda mikla hótan, tann racistiska høgrabylgjan í okkara parti av heiminum.

Henda hótan sprettur tó ikki av ongum, verður sagt, men heldur úr tørvandi evnum hjá teimum stýrandi at skapa rættvis og sosialt góð og trygg samfeløg.

Í endanum á greinini verður vist á, at Ó.B. »koyrir« við lágum blussi í løtuni, tí at Javnaðarflokkurin og Fólka flokkurin eru í samgongu. Í sama andrætti verður sagt, at vit eiga at vera á varðhaldi, soleiðis at høgrabylgjan ikki fær so mikið sum fótin fyrri seg í hesum landinum.

Álvaratos, hvi skal Ó.B. ikki hvíla ideologiska pennin, meðan javnaðarfólk í Landsstýrinum saman við Fólka flokkinum gera tað itukuliga arbeiðið fyrri hann.

Í Føroya Landsstýri tørva so sanniliga evni at skapa rættvis og sosialt góð og trygg kor. Tað má sigast at vera paradoksalt, at ein kona við so góðum fyrirreym sum mentamálaráðharr okkara Marita Petersen, skal klára at vera við at skapa so stóran sosialan ótryggleika og ruðuleika, sum gjørt hevur verið í seinastuni.

Marita Petersen saman við Lisbeth Petersen mugu sigast at vera eitt stórt vónbrot fyrri kvinnurøsluna í Føroyum. At hesar báðar, ið hava fingið nógv av atkvøðum sínum frá kvinnum við áliti á, at tær fóru at verja komandi ættarlið betur, enn menn eru førir fyrri, — at hesar báðar fara í parti við Poul Michelsen og hjálpa honum at taka skúlan frá býarbørnum

sínum. Hetta má sigast at vera eitt sera stórt vónbrot.

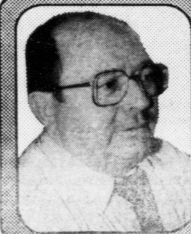
Um Sosialurin meinar, at sosial trygg og góð kor eru, at politikarar javnaðar, fólka floks og sambandsins í myrkri tosa saman um, hvussu tey lumpa ein skúla frá 500 næmingum, 1000 foreldrum og 40 lærarafólum. Ja, so hava vit onki at óttast. Eftir minum tykki er hetta tað óvugta.

Hvat hugsu hasi fólkin, og hvønn politikk hava slíkir flokkar? Sambandsmaðurin Jóanes Álvheygg er ímóti at selja Eysturskúlan. Eilíf Samuelsen skrivur ímóti at skera ov nógv niður í Fólka skúlanum, meðan Lisbeth Petersen, mamma, hús-móðir, býráðslimur, lögtingslimur og borgari í eysturbýnum, tekur við stórum stavum undir við Poul Michelsen.

Og hvønn politikk hevur Javnaðarflokkurin? Heldur býráðslimurin Torfinn Smith framvegis, tað er skilagott, at Marita Petersen hjálpir Poul Michelsen at selja skúlarnar hjá havnarbørnum? Og hvørja meining hevur Atli P. Dam, toppskorarin í Suður-Streymsi til seinasta lögtingsval? Heldur tann sterki maðurin eisini, at tað er skilagóður politikkur, og at tað fer at bjarga landsins búskapi, at spara skulabærnini og tey brekaðu út á gøtuna?

Socialinum tørvar ikki at fara til Týsklands ella USA at leita eftir høgraraki. Tað rekur hart í sjálvum Javnaðarflokkinum. Spurningurin er, um hann ikki er við at yvirhála Fólka flokkinn høgrumegin.

Alis Jacobsen
limur í Sosialistiska
Loysingarflokkinum

Skriva til Marner

Skriva til Marner, Postboks 76, 110 Tórshavn

Hvønn mikudag hevur Sosialurin vælumtókta læknateigin »Skriva til Marner« við í blaðnum, har læknin Marner Simonsen svarar øllum spurningum, lesarar okkara kunnu hugsast at hava um lív og heilsu. So hava tit onkur vanda-mál innan hetta øki, skulu tit bert tríva í pennin, skriva spurningin niður — gjarna undir dulnevni — og senda hann til Sosialin, Postboks 76, 110 Tórshavn. Merkið brævbjálvan »Skriva til Marner«.